

NÁRODNÝ TÝŽDEŇ
MANŽELSTVA

Straty a nálezy v manželství

Straty a nálezy v manželstve

Stalo sa peknou a užitočnou tradíciou, že každý rok vo februári v súvislosti so sviatkom zamilovaných vždy znovu premýšľame nad zmyslom inštitúcie zvanej manželstvo. Celospoločensky akceptovaná iniciatíva s názvom Národný týždeň manželstva (NTM) je v Českej i Slovenskej republike vhodnou platformou na spoločné zdieľanie tejto myšlienky v našich rodinách, cirkvi, ale aj s našimi spoluobčanmi.

Každoročne pre vás, ktorí sa chcete aktívne zapojiť, pripravujeme písomné podklady na premýšľanie. Tento rok navrhol organizačný tím NTM, aby sme sa spolu zaoberali myšlienkou strát a nálezov v manželstve.

Napadlo mi, že by stálo za to zistiť, ako si s touto problematikou poradili manželské páry, o ktorých sa píše v Biblii. Požiadal som preto niektorých zo svojich priateľov teológov, ktorí sa aktívne zaoberajú vzťahovým poradenstvom, aby sa nad touto otázkou zamysleli. Vznikol tak zaujímavý a inšpirujúci zborník, ktorý vrelo odporúčam na prečítanie všetkým manželským párom a tým, ktorí o manželstve vážne uvažujú.

Tieto minikázania si v rámci NTM môžete prečítať v súkromí svojho domova alebo pri spoločných stretnutiach, ktoré pre váš zbor, mesto či obec tento rok zorga-

nizujete. Modlím sa za vás a verím, že NTM opäť prispeje k stabilizácii manželstiev v našej cirkvi i spoločnosti.

A ešte jedna dôležitá poznámka. Tento rok prednášky po prvýkrát nedostávate v tlačenej, ale v elektronickej podobe. Dúfam, že táto zmena neovplyvní priazeň, ktorú ste v posledných rokoch týmto zborníkom venovali. Stiahnite si, prosím, prednášky a tým, ktorí nemajú prístup k internetu, ich pomôžte sprostredkovať. Boh vám žehnaj.

Radomír Jonczy

*Vedúci oddelenia Adventistickej služby
rodinám Česko-Slovenskej únie*

Obsah

Petr Adame

Dávid a Michol — 5

Petr Činčala

Sex to nezachráni — 11

Josef Dvořák

Straty a nálezy vo vzťahu muža a ženy — 18

Pavel Eder

Keď sa cestou stratí zmysel — 24

Radomír Jonczy

Sebaobetovanie — 30

Kateřina Lachmanová

Strata môže byť aj ziskom — 36

Martin Žůrek

Elkana a Anna: (ne)naplnené túžby — 40

Dávid a Michol

Do Dávida sa zamilovala Šaulova dcéra Michol. Keď to oznámili Šaulovi, súhlasil s tým. (...) Ešte pred uplynutím stanoveného času sa Dávid so svojím mužstvom vydal na cestu. Medzi Filištíncami pobil dvesto mužov a ich predkožky v požadovanom počte predložil kráľovi, aby sa tak mohol stať jeho zaťom. Šaul mu dal svoju dcéru Michol za ženu. Šaul sa presvedčil, že Hospodin je s Dávidom a že jeho dcéra Michol Dávida miluje. (1Sam 18,20.26–28)

Kráľovi Dávidovi oznámili, že Hospodin pre Božiu archu požehnáva dom Obéd-Edóma i všetko, čo má. Dávid šiel s radosťou odniesť Božiu archu z domu Obéd-Edóma do Dávidovho mesta. Keď nosiči Hospodinovej archy urobili šesť krokov, obetoval býka a vykŕmené teľa. Dávid, opásaný ľanovým efódom, tancoval z celej sily pred Hospodinom. Dávid a celý dom Izraela vynášali Hospodinovu archu s radostným pokrikom a za zvuku rohu. Keď Hospodinova archa vstupovala do Dávidovho mesta, Šaulova dcéra Michol sa pozerala z okna. Keď videla kráľa Dávida poskakovať a tancovať pred Hospodinom, opovrhla ním v srdci. Hospodinovu archu priniesli a položili na pripravené miesto uprostred stanu, ktorý pre ňu Dávid postavil. Dávid priniesol pred Hospodinom

spaľované obety i obety spoločenstva. Keď dokončil prinášanie týchto obiet, požehnal ľud v mene Hospodina zástupov. Potom všetkému ľudu, zhromaždeným Izraelitom, mužom i ženám, každému dal bochník chleba, datľový a hrozienukový koláč. Všetok ľud sa potom rozišiel domov. Keď sa Dávid vracal domov požehnať svoju rodinu, Šaulova dcéra Michol mu vyšla oproti. Povedala: „Kráľ Izraela sa dnes naozaj významen, keď sa ako nejaký nehanebník obnažoval pred očami slúžok svojich služobníkov.“ Dávid jej odvetil: „Bolo to na počesť Hospodina, ktorý dal prednosť mne pred tvojím otcom a celým jeho domom, keď ma ustanovil za vojvodu Izraela, Hospodinovho ľudu. Chcem sa ešte hlbšie pokoriť než doteraz a ponížovať sa sám pred sebou. U slúžok však, o ktorých si hovorila, zostanem v úcte.“ Šaulova dcéra Michol bola bezdetná až do svojej smrti. (2Sam 6,12–23)

Príbeh manželstva Dávida a Michol znie ako rozprávka. Chudobný pastier oviec sa u kráľa prihlási s ponukou, že zbaví kráľovstvo obávaného „draka“ Goliáša, ktorého sa všetci báli a triasli sa pred ním. Kráľ mu za zabitie draka slúbil ako odmenu dcéru a „pol kráľovstva“ (veľké bohatstvo). To sa pastierovi podarilo, a tak dostal princeznú za ženu. Vzali sa a boli šťastní – až do smrti.

V rozprávkach to tak býva, ale v skutočnom živote je všetko oveľa zložitejšie a komplikovanejšie. Stať sa zaťom kráľa Šaula bolo vcelku riskantné. Dávid o tom

vedel svoje ešte pred svadbou. Keď totiž kráľ podľahol depresii a ovládol ho hnev, hrával mu na harfe. Pri jednej takejto príležitosti Dávid len o vlások unikol smrti, keď sa mu podarilo včas uskočiť pred letiacou kopijou.

Kráľ Šaul na Dávída žiarlil už od jeho víťazstva nad Goliášom, a preto mu lstivo nastavil pascu. Podmienil svadbu s Michol tým, že prinesie dôkaz o zabití sto filištínskych nepriateľov a dúfal, že Dávid túto skúšku neprežije. No Dávid sa z boja vrátil ako víťaz – a bola veselica.

Michol Dávída skutočne milovala. Získala za muža nielen statočného a udatného bojovníka, ale aj nadaného básnika a muzikanta. Iste bolo mnoho izraelských dievčat a žien, ktoré jej ho závideli. Jej láska bola taká silná, že sa postavila vlastnému otcovi, keď chcel nechať Dávída tajne zabiť. Dozvedela sa to a pomohla mu utiecť (1Sam 19,11–13).

Potom bol Dávid dlhé roky na úteku a musel sa ukrývať. Stal sa z neho zbojník a so svojou družinou sa musel neustále presúvať z miesta na miesto.

Kráľ Šaul sa Dávidovi pomstil tak, že vzal svoju dcéru Michol a dal ju za manželku inému mužovi. Dávid ju však neprestal milovať, aj keď si medzitým vzal za manželky iné ženy. Po Šaulovej smrti si ju znovu vyžiadal späť do svojho domu a háremu (1Sam 25,44 a 2Sam 3,13–15).

Posledná správa o Michol a Dávidovi je z príbehu o sťahovaní Hospodinovej archy do blízkosti Dávidovho paláca v novovybudovanom kráľovskom meste neskôr nazvanom Jeruzalem (2Sam 6,12–23). Bol to už druhý Dávidov pokus získať Hospodinovu archu pre seba. Prvýkrát sa to nepodarilo, pri pokuse previezť ju zomrel Uzza. Tentoraz však urobili všetky opatrenia presne podľa nariadení z Mojžišovho zákona. Žiadne nové záprahy a voz, ale leviti, ktorí archu niesli na sochoroch, aby sa jej nedotkli, a tiež bola celá zakrytá, aby ju nikto nevidel.

Každých šesť krokov zabili býka a vykrmené teľa. Skúsme si to predstaviť. Musel to byť skutočne veľkolepý pohľad!

A kráľ Dávid tancoval. Poskakoval pred Hospodinom zo všetkej sily! Bol prepásaný iba ľanovým efodom (niečo ako bedrové rúško), dnes by sme povedali v spodnej bielizni. Ako vysoko vyskočíte zo všetkej sily? Predstavte si to. Kráľ Izraela – a takto krepčí, až si okoloidúci chvíľami od hanby zakrývajú oči! Slávnosti sa však z neznámeho dôvodu nezúčastnila Dávidova žena Michol. Len sa pozerala z okna. A vo svojom srdci Dávidom pohrdla, hoci ho tak veľmi milovala.

Jeden môj kolega mi kedysi rozprával, ako ho vychoval jeho otec, tiež kazateľ. Posadil ho pred televíziu, stiahol zvuk a povedal: „Pozri sa, tí čo tam tancujú,

vyzerajú ako blázni!“ Keby sme sa pozerali na nejaký koncert populárnej skupiny a stiahli zvuk, zrejme sa budeme čudovať. Vyzerá to naozaj zvláštne.

Michol sa pozerala z okna a mala stiahnutý zvuk. Dávid domov prišiel nadšený. Ved' najposvätnejší predmet v celom Izraeli bol konečne pod jeho strechou. Keď požehnal celému Izraelu, chcel tiež požehnať svoj dom, ale doma ho čakala žena.

My muži to poznáme. Prídeme domov z nejakej vy-darenej akcie – a doma nás čaká žena a má pre nás posolstvo. Aké? *„Kráľ Izraela sa dnes naozaj vyznamenal, keď sa ako nejaký nehanebník obnažoval pred očami slúžok svojich služobníkov.“* Problém Michol bol v tom, že na slávnosti nebola. Ako kráľovská dcéra vedela, čo je kráľovská dôstojnosť. Preto ju podľa všetkého urážalo Dávidovo nekráľovské „ponižovanie sa“ pred otrokyňami. Ona bola v pozícii kritika, ktorý sa na tom, čo kritizuje, nezúčastnil.

Biblia nám týmto príbehom ukazuje, aké nebezpečné je zostať mimo a potom kritizovať.

A aká je Dávidova reakcia? *„Ja som plesal a plesať budem!“* Dávid svojím konaním ukazoval pred Bohom aj ľuďmi na Božiu slávu, vyvýšenú nad seba i svoj ľud. Práve na to upozornil svoju ženu. Šaul bol predsa zvrhnutý preto, že sa pred Hospodinom neponížil. Preto si za svojho vojvodu Boh vyvolil Dávida. Tí najnižší

v ľude pochopili to, čo nemohla chápať dcéra zavrhnutého kráľa.

Príbeh sa končí neveselo. Michol až do svojej smrti nemala deti. Šaulov rod úplne zanikol. Boh stál na Dávidovej strane.

Aké boli straty a nálezy v manželstve pre Michol a aké pre Dávida?

Michol svojou láskou získala muža, milovaného hrdinu národa, aby ho potom svojím pohrdnutím stratila. Dávid v Michol získal svoju prvú (ale nie jedinú), milujúcu ženu. S ňou do jeho života vstúpili nepokojné roky, ktoré prežil ako štvanec prenasledovaný vlastným testom.

Petr Adame
*kazateľ CASD,
hlavný koordinátor
Národného týždňa manželstva*

Sex to nezachráni

Jákob si zamiloval Ráchel a povedal: „Za tvoju mladšiu dcéru ti budem slúžiť sedem rokov.“ Labán odvetil: „Bude lepšie, keď ju dám tebe než cudziemu mužovi. Zostaň u mňa!“ Jákob teda slúžil za Ráchel sedem rokov, ale pripadalo mu to len ako niekoľko dní, lebo ju miloval. Jákob povedal Labánovi: „Daj mi moju ženu, moja stanovená lehota sa naplnila, aby som mohol ísť k nej.“ Labán zvolal všetkých miestnych mužov a pripravil hostinu. Večer však vzal svoju dcéru Leu, uviedol ju k Jákobovi a ten vošiel k nej. Labán dal svoju slúžku Zilpu do služby svojej dcére Lei. Keď nastalo ráno, Jákob zbadal, že to bola Lea. Jákob vyčítal Labánovi: „Čo si mi to urobil?! Či som ti neslúžil za Ráchel? Prečo si ma oklamal?!“ Labán odvetil: „V našom kraji nie je zvykom vydávať najprv mladšiu a potom staršiu. Dokonči tento svadobný týždeň s touto a dám ti aj druhú, za ktorú odslúžiš ďalších sedem rokov.“ (Gn 29,18–27)

Prednedávnom som medzi vysokoškólákmi moderoval diskusiu na tému „Pokrytectvo vzniká zo strachu a ničí lásku“. Po skončení programu som si prisadol k jednému diskusnému stolu. O chvíľu sa na mňa spýtavo zahľadeli jeden mladík. Už jeho výraz napovedal, že mu

táto téma nedáva zmysel. Z nasledujúceho rozhovoru vyplynulo, že jeho nepochopenie vzniklo hlavne preto, lebo pod pojmom láska videl pohlavný styk. Napadlo mi, koľko ľudí asi vníma lásku podobne. Je takto prezentovaná všade okolo nás a už ani spoločenstvo veriacich sa tomu nedokáže brániť. V skutočnosti však môžeme takéto vnímanie lásky vystopovať už v dávnych časoch.

Pozrime sa na Jákobov príbeh. O Jákobovi čítame, že sa (na prvý pohľad) zamiloval do Ráchel tak veľmi, že sa mu sedem rokov čakania, počas ktorých slúžil svojmu budúcemu testovi, zdalo ako chvíľka (Gn 29,20). Keď však nadišiel stanovený čas a Jákob s Ráchel mali vstúpiť do posvätného manželského zväzku, dochádza k nečakanému zvratu. Jákob stráca panictvo s jej sestrou Leou (Gn 29,23).

Neviem si to síce dosť dobre predstaviť, ale Jákob až ráno zisťuje, s kým strávil noc. (Odborník na dobové pozadie Starej zmluvy a môj obľúbený učiteľ Jiří Beneš by nám k tomu snád' vedel povedať viac). Keď sa proti tomu ohradil, jeho nový test mu všetko jasne vysvetlil. Argumentoval, že je u nich zvykom vydať najprv prvorodenú dcéru, a tou bola Lea. Vyzval ho, aby si (sex) s Leou užil celý týždeň, a až potom bude mať spoločnú spálňu s Ráchel (Gn 29,27). Tento príbeh nám je dobre známy, no záhadou pre mňa ostáva, prečo túto zásadnú vec Jákob nevedel už počas tých siedmich rokov.

Kontext naznačuje, že Labánova argumentácia nebola len výplodom jeho vlastnej vypočítavosti (Jákovova dobrovoľnícka práca mu dobre vynášala), ale mohlo tam ísť aj o vplyv a obavy jeho prvorodenej dcéry. Sedem rokov pozorovala, ako to medzi Jákomom a jej mladšou sestrou Ráchel „iskrí“. Možno ticho závidela a osud jej nepripadal fér. Miesil sa v nej strach, že zostane „na ocot“, s túžbou byť tiež milovaná. Je naozaj pozoruhodné, ako sa (z čista jasna) stala Jákovovou ženou.

Nevieme, čo od svadby očakávala, ale vydajom sa jej trápenie neskončilo. Po pôrode prvého chlapca hovorí: „... môj muž ma už teraz bude milovať“ (Gn 29,32). Zrejme dúfala, že pomôže viac sexu (viac detí), no jej klamná nádej pokračovala aj po narodení druhého, tretieho a dokonca aj šiesteho chlapca (Gn 29,33–35; 30,20). Chcela si Jákovovu lásku kúpiť? Alebo si ju vynútiť? „Na tom predsa nie je nič zlé, chciet byť milovaná ako Ráchel,“ šla si Lea za svojím a na sestru nebrala ohľad. Chcela mať Jákoba viac pre seba (Gn 30,14.15).

Jej materstvo zatienila nenaplnená túžba po prijatí. Dúfala, že deťmi dosiahne naplnenie a manžel si ju začne viac vážiť. Čím si chcela kúpiť Jákovovu lásku? Sexom. Ten sa tomu očividne nebránil, ale napriek tomu (alebo práve preto?) Leu veľmi rád nemal (Gn 29,27–30). Pritom mu dala to, z čoho by bol každý chlap v tom čase nadšený. Jej synovia sa starali o Jákovove rastúce stáda

a dobre mu slúžili. On sa však ani nepokúšal skrývať, že má radšej Jozefa (Gn 37,3).

Leina stratégia získať manželovu náklonnosť sexom a deťmi nevyšla. Miloval viac „bezdetnú“ Ráchel a ochotne za ňu Lábanovi slúžil ďalších sedem rokov. Lea bola horkým symbolom straty (panictva). V Ráchel našiel svoju skutočnú lásku, ktorá sa však tiež nezaobišla bez strát. O Jozefa prišiel a roky bol ponechaný v domnienke, že nežije. Keď po pôrode druhého syna, Benjamína, jeho milovaná Ráchel zomrela, od žiaľu mu skoro puklo srdce. Mal pocit, že prišiel o všetko. Naozaj o všetko?

Záchrana na obzore: Kto je tvoj otec?

Príbeh sa tu však nekončí. Jákob si svoj prístup k deťom zjavne dokázal ospravedlniť. Sám vyrastal v rodine, kde bolo jedno dieťa uprednostňované na úkor druhého. Nebol však schopný domyslieť, aký to bude mať na deti dosah. Pozrime sa na Jozefa. Bol milovaný, celé detstvo rozmaznávaný, zvýhodňovaný, rád sa chválil a povyšoval nad ostatných členov rodiny. Ako sa z neho stal taký výnimočný človek? Ako obstál tam, kde ostatný zlyhávajú? Ako sa vyrovnal s traumou, keď ho predali do Egypta ako otroka? Ako to, že nezatrpkol, keď bol potrestaný väzením na viac ako desať rokov za to, že

nepodľahol lákavej, diskkrétnej a zdanlivo neškodnej ponuke Pótifarovej ženy? Ako si napriek krutému osudu zachoval pozitívny pohľad na svet? Prečo nespýšnel, keď sa zo dňa na deň stal druhým najmocnejším mužom na svete a nepodľahol pokušeniu zneužiť právomoc ani nedal priechod prirodzenej túžbe pomstiť sa svojim bratom? Žeby bola láska viac ako sex?

Všimnime si tiež štyroch najstarších Leíných synov, nevlastných Jozefových bratov. Jozefa nenávideli a pokúšali sa ho zbaviť, smrti unikol len o vlások. Chladnokrvne podviedli svojho otca. Ich život niesol príznaky nedostatku rodičovskej lásky a nefungujúceho manželstva (bolo postavené na definícii lásky – „dám mu viac sexu /detí/ a bude ma mať rád“). Rúben pohlavne zneužil nevlastnú matku, Šimeón mal nemanželské dieťa, Lévi sa spolu s bratmi podieľali na krutej pomste za znásilnenie svojej sestry Diny a Júda využíval služby prostitútok. To využila jeho nevesta, aby sa domohla svojho práva na dieťa. Keď sa dozvedel, že otehotnela (nevedno s kým!?), chcel ju potrestať smrťou.

Čo z toho pre nás vyplýva?

Žijeme v dobe sexuálnej revolúcie, rozvodov, podvádzania, genderovej plachosti, v dobe, keď vychladla láska. Urobme si inventúru svojich vzťahov a hľadáme súvis-

losti medzi okolnosťami svojich životov. Nebojme sa pozrieť pravde do očí. Nie nadarmo Ježiš povedal: „... poznáte pravdu a pravda vás vyslobodí“ (Jn 8,32). Tento výrok zaznel v stupňujúcom sa spore so židovskými predákmi o tom, kto je ich otcom. Oni tvrdili, že sú potomkami Abraháma, a Ježiš ich konfrontoval tvrdením, že ich otcom je diabol, pretože žijú v klamstve. „Vy robíte skutky svojho otca,“ povedal im Ježiš. Bránili sa protiútokom: „My sme sa nenarodili zo smilstva (ako ty, Ježiš!); máme jediného Otca, Boha.“ Na to im Ježiš povedal: „Keby bol Boh váš Otec, milovali by ste...“ (Jn 8,41.42) (Odporúčam prečítať si túto vetu niekoľkokrát, až ju naozaj pochopíme.) Keby Boh bol váš Otec, cítili by ste sa milovaní...

Ježiš vyslovil hlbokú pravdu o láske, ktorá môže v našich životoch naštartovať pozitívnu zmenu. Na jednej strane sú životné okolnosti, z ktorých plynie naša (in) dispozícia k šťastnému manželstvu a láskyplnej výchove detí. Na druhej strane je Ježišova ponuka pozitívnej zmeny: „Ak vás teda Syn vyslobodí, budete naozaj slobodní“ (Jn 8,36). (Otcov) Syn ponúka uzdravenie a vnútornú slobodu. Ako? Chce z nás opäť urobiť Božie (milované) deti. Urobíš si čas v pokoji, osamote porozmýšľať nad tým, kto je tvoj skutočný Otec a čo to pre teba znamená? Odpoveď môže napodiv súvisieť nielen s kvalitou tvojho manželstva, no dotýka sa aj kvality manželstiev tvojich detí...

V úvodnom ročníku českého Národného týždňa manželstva v roku 2007 sme predstavili slogan „Dobré manželstvo nie je samozrejmosťou“. Toto heslo sa niektorým ľuďom nepozdávalo, provokovalo k premýšľaniu. S témou NTM 2022 „Straty a nálezy“ je to podobné. K dobrému manželstvu je totiž potrebné *nájsť* lásku, a to sa nezaobíde bez *strát*. Sex to nezachráni...

Petr Činčala, PhD.

*profesor Andrews University v USA,
iniciátor Národného týždňa manželstva*

Straty a nálezy

---

vo vzťahu muža a ženy

„Nie je dobré človekovi byť samému. Urobím mu pomoc, ktorá mu bude rovnocenná.“ Keď Hospodin, Boh, stvárnil z hlíny všetku poľnú zver a všetko nebeské vtáctvo, priviedol ich k človekovi, aby videl, ako ich pomenuje. Ako človek pomenoval každú živú bytosť, tak sa volá. Človek dal mená všetkému dobytku, všetkým nebeským vtákom a všetkým poľným zvieratám, ale rovnocennú pomoc nenašiel. Hospodin, Boh, dopustil na človeka tvrdý spánok, takže zaspal. Vybral mu jedno z rebier a miesto uzavrel mäsom. Z rebra, ktoré vybral Hospodin, Boh, človekovi, utvoril ženu a priviedol ju k nemu. Tu človek zvolal: „Toto je konečne kosť z mojich kostí a telo z môjho tela! Bude sa volať mužena, lebo bola vzatá z muža!“ Preto opustí muž svojho otca i matku a príčne k svojej žene a budú jedno telo. Obaja, človek i jeho žena, boli nahí, no jeden pred druhým sa nehanbili. (Gn 2,18–25)

Čo je najnaliehavejšou túžbou mladosti? Nájsť človeka, s ktorým je na celom svete najlepšie. Výstižne to vo svojom denníku vyjadrila Anna Franková, keď napísala: „Človek môže byť osamelý napriek láske mnohých, lebo pre nikoho nie je ten ‚najmilovanejší‘.“¹ Shakespearov Romeo najprv o láske len vzletne hovorí. No jeho jazyk lásky

sa výrazne zmení, keď sa asi ako sedemnástročný na prvý pohľad a doslova na život aj na smrť zamiluje do mladej štrnásťročnej dievčiny Júlie. Čo hovorí tragédia o láske dospievajúcich, to vystihol niekoľkými vetami Elie Wiesel vo svojej autobiografii, v ktorej spomína na platonicky milovanú Hanu: „*Všetko je lepšie ako byť nemilovaný... chcem žiť nie poeticky... ani zbožne ako môj starý otec, ale zamilovane.*“ Prečo? „*Aby láska nebola tabu, nebola len neurčitým a hmlistým pocitom...*“² Aby sa láska stala konkrétnou a jedinečnou ľudskou osobou, je najhlbšou túžbou človeka hneď vedľa túžby po Bohu.

Že nie je dobre, aby bol človek vnútorne osamelý, vie a v Biblii hovorí sám Pán Boh: „*Nie je dobré byť človeku pre seba samého. Urobím mu pomoc ako proti nemu.*“³ Bez Božieho (pri)činenia nie je možné pomôcť si von zo samoty k nájdeniu. O vnútornom hľadaní – najmilovanejšieho/najmilovanejšej – hovoria už úvodné stránky Biblie v príbehu prvých ľudí, Adama a Evy. Ich príbeh je aj príbehom o nás. V čom? Počúvajte.⁴

Podľa Písma „*Boh stvoril človeka na svoj obraz; na Boží obraz ho stvoril. Stvoril ich ako muža a ženu.*“ Boh muža doslova *stvárnil* z prachu zeme a vdýchol mu život. Ženu utvoril z rebra, ktoré vybral z muža, a potom ženu k mužovi priviedol. Nato človek – a to muž – po prvýkrát v Biblii prehovorí, no nie k Bohu. Z hĺbky svojej duše recituje svojej žene verše vyznania: „*Toto je konečne kost*

z mojich kostí a telo z môjho tela! Bude sa volať mužena, lebo bola vzatá z muža!”

Prečo z rebra? Prečo Boh neutvoril ženu napríklad z hlavy alebo z päty muža? Starí rabíni na túto otázku múdro a veľmi malebne odpovedajú v Talmude. Boh neutvoril ženu z hlavy muža, pretože mu nemá vládnuť, ani z päty, aby bola jeho otrokyňou, jeho rohožkou. Boh ženu vystaval z mužovho rebra preto, aby bola blízko jeho srdca. Biblickému rozprávaniu o stvorení človeka ako muža a ženy dominuje vzťah ich vnútornej blízkosti. A tá blízkosť sa ešte prehĺbi, ako sa ešte dozvieme.

V gréckej kultúre si ľudia z generácie na generáciu odovzdávali iný príbeh o vzniku človeka ako muža a ženy. Aj oni považovali ľudskú potrebu blízkosti za vrodenu. Tento mýtus nájdeme u Platóna.⁵ Hovorí, že za dávnych čias bol človek pôvodne *androgyn*, po slovensky „mužožena“. Tento človek androgyn bol obojpohlavný, mal dva páry rúk i nôh, dve tváre, štyri uši. Človek bol ako androgyn veľmi mocný, až sa ho bohovia zľakli. Napokon Zeus vyhlásil svoje rozhodnutie ľudské tvory zachovať, ale súčasne ich oslabiť: *„Roztnem každého z nich v dvoch...”* Potom rozkrajoval ľudí na dvoch, ako sa krájajú hrušky na nakladanie. Avšak keď boli pôvodné telá rozťaté na dve, *„túžila každá polovica po svojej polovici... objímali sa a rukami sa splietali k sebe navzájom, túžiac spolu zrást’...”* A tak je podľa tohto podania ľuďom

vrodená „láska, spojovateľka..., ktorá sa snaží urobiť jedno z dvoch...“. Čo gréckemu mýtu chýba, v tom biblické rozprávania vrcholí. Načúvajte teda opäť biblickému textu.

Je pozoruhodné, že kým muž časť svojej ženy nosí akoby iba v sebe, tak je sám. Boh vyňal z muža rebro a utvoril z neho bytosť, ženu, aby si srdcami boli blízki. Až keď je žena vedľa muža, ku ktorému patrí, potom muž k svojej žene prilne a sú jedným telom. Pohyb je zvnútra von. A potom zase z vonku dovnútra. Čo je dôležité dianie vo vnútri človeka. Hoci došlo k takémuto vnútornému stretnutiu, k najhlbšiemu zblíženiu dôjde až po previnení sa voči Bohu i jedného voči druhému.

O tom hovorí celá tretia kapitola Biblie. Muž spolu so ženou majú v raji k dispozícii všetko, okrem jediného – okrem stromu, z ktorého nesmú jesť. Lenže oni jedia. A aké sú dôsledky? Muž obviňuje pred Bohom ženu a nepriamo Boha samého, Eva sa zas vyhovára na hada. Od Boha Hospodina zaznejú slová: „Prach si do prachu sa vrátiš“ (Gn 3,19). A žene Boh Hospodin hovorí: „... v bolestiach budeš rodiť deti“ (Gn 3,16). Človek si prvýkrát uvedomuje svoju smrteľnosť, do života ľudí vstupuje bolesť. Čo sa stalo s ich vnútrom? Prehýbilo sa o duchovný rozmer. Muž dal svojej žene meno! Až teraz ju oslovuje: „Eva!“ = „Ty, ktorá dávaš život.“ Mimo raja sa žena mužovi stala jedinečnou osobou s vlastným me-

nom. Čím? Materstvom. Boh povedal, že jedného dňa bude svet bez nich, že na zlomok času voči večnosti tu jeden z nich zostane sám, kým aj on svet smrťou neopustí. Čo po nich zostane? Deti. Deti, na ktoré musia byť spolu dvaja, muž aj žena. Muž si uvedomil, že Eva, ktorá k nemu patrí, je Božím obrazom, vyrieknuté spolu s Jonathanom Sacksom, ba že je Božím obrazom viac ako on, pretože môže rodiť deti.⁶ Rodičovstvom sa manželský pár dostáva do blízkosti Božej tvorivosti. A rodičovstvo zakotvené v manželstve je podľa kresťanského vyznania putom neodvolateľným, jedinečným. Starostlivosť o najmilovanejších buduje úctu k Božiemu obrazu v človeku.

Keby som mal oddanosť napriek vysvetliť tak, aby tomu porozumelo aj dieťa, hovoril by som o nadväzovaní uzlíkov. Podľa jednej židovskej legendy sme s Bohom a tiež v rodine i s ľuďmi, na ktorých nám záleží, prepojení neviditeľnými vláknami, povrázkami. Niekedy sa stane, že sa to neviditeľné puto pretrhne. Vtedy je potrebné urobiť (pomyselný) uzlík. Ako? Napríklad pomocou prosby „nehnevaj sa“, „odpusť mi“. Čo sa stane s povrázkom, keď na ňom urobíme uzlík? Vzdialenosť medzi dvoma koncami sa skrúti.

„Vracat' sa k“ je silovým poľom kresťanskej rodiny. Toto sloveso „vracať sa“ je jedným z najdôležitejších slov Biblie. Vracať sa k Bohu skrze Krista Pána, vracať

sa k najmilovanejším celý život počítaný na roky, napriek všedným dňom i obdobiam odcudzenia či jazvám z nich. Logika lásky tvrdí, že $1+1=1$. Náš život je paradoxne tým viac osobný, čím viac zabúdame na seba v prospech druhých. Potom je domov miestom, kde je nám najlepšie na celom svete.

Mgr. Josef Dvořák, Th.D.

*kazateľ CASD,
učiteľ na základnej
škole Eliáš v Prahe*

- 1 FRANKOVÁ, Anne. Deník. Praha: Triáda, 2004, s. 129, přel. D. Drápal, M. Jacobsenová.
- 2 WIESEL, Elie. Všechny řeky spějí do moře: Paměti. Praha: Pragma, 1997, s. 148 a 149, přel. O. Sixtová.
- 3 Gn 2,18. Doslovněji preložené z hebrejského textu.
- 4 Gn 1,27; 2,18–25.
- 5 PLATÓN, Symposion 189d – 191d.
- 6 SACKS Jonathan. Genesis. The Book of Beginnings. Jerusalem: Maggid Books, 2009 s. 35–36.

Keď sa cestou stratí zmysel

Jeho rodičia každoročne putovali do Jeruzalema na veľkonočné sviatky. Keď mal dvanásť rokov, tiež sa ta vybrali na sviatky, ako bývalo zvykom. Po skončení sviatočných dní, keď sa vracali domov, chlapec Ježiš zostal v Jeruzaleme a jeho rodičia o tom nevedeli. Keďže sa domnievali, že je niekde v skupine pútnikov, prešli deň cesty, potom ho hľadali medzi príbuznými a známymi. Keď ho nenašli, vrátili sa do Jeruzalema a hľadali ho tam. Po troch dňoch ho našli v chráme, ako sedí medzi učiteľmi, počúva ich a vypytuje sa. (Lk 2, 41–46)

Karavána putovala sviežo sa zelenajúcou krajinou, nad ktorou pomaly zapadalo blízkovýchodné slnko. Galilejskí pútnici medzi sebou živo diskutovali, hovorili o sviatkoch, ktoré v uplynulom týždni prežili vo veľkomeste na juhu. Teraz sa vracali späť do svojho všedného roľníckeho života. Mária s Jozefom a deťmi prešli už niekoľko desiatok kilometrov, no ešte stále mali pred sebou dlhú cestu. Mladý Šimon provokoval svojho brata Jakuba a keď sa rodičia nepozerali, navzájom sa štučali. Karavána zastavila. Bol čas utáboriť sa. Vtom sa ozval utrápený ženský hlas: „Kde je? Nikde ho nevidím! Kde len môže byť?!“

Mária s Jozefom boli neobyčajný pár

Už od začiatku prechádzal vzťah mladučkej Márie s po-starším Jozefom veľkou skúškou. Ešte pred vstupom do manželstva ich spolužitie narušil niekto tretí. Mária prišla do iného stavu, ale nie s Jozefom.

Evanjelista Lukáš rozpráva, že na počiatku tejto predmanželskej udalosti bol plán. Mária bola vopred so všetkým oboznámená. Zo začiatku síce nechápala, ako je niečo také možné, no jej zbožná reakcia fascinuje zástupy kresťanov dodnes: „Som služobnica Pána, nech sa mi stane podľa tvojho slova“ (Lk 1,38).

Matúšovo rozprávanie Lukášov záujem o ženy nezdieľa. V jeho príbehu Mária bezmocne stojí, zalamuje rukami a nevie, čo si počítať. Plán je totiž následne zjavený až jej partnerovi Jozefovi. Tomu sa prisní sen, aby Máriu a jej nenarodené dieťaťo prijal za svoje. Tento sen mu vysvetlí pozoruhodnú príhodu o Duchu Svätom. Jozefovi dochádza, že Mária je v tom nevinne. Treba však povedať, že z jeho úst nebeské vysvetlenie neznie ako prečudesná výhovorka. Mária nie je ľahkovážna, nie je do vetra – hoci môžeme výraz pre Ducha preložiť aj týmto slovom. Vďaka Márii totiž môže Jozef prežiť skutočne zmysluplný manželský život. Mária s Jozefom nachádzajú pre svoj spoločný život nebeský plán.

Nebeský plán sa odkrýva...

A tak sa im narodil Ježiš. Nemanželské dieťa, ktoré prichádza (nikto poriadne nevie odkiaľ) do rodiny so stabilným zázemím. Pevné základy tejto rodiny totiž spočívajú v tom, že pár drží pokope spoločný cieľ, ktorý manželia našli. Podľa Lukáša ho najprv objavila Mária, podľa Matúša to bol Jozef. Dôležité je, že sa na ňom nakoniec spoločne zhodli. Keď sa Ježiš narodil, okrem tohto vtedy obľúbeného mena (prekladaného ako „Hospodin zachráni“) ho pomenovali aj Immanuel – na svedectvo, že „Boh je s nami“ v dobrom aj zlom. To sa stalo ich manželským mottom, ktoré ich sprevádzalo a dávalo im istotu, že ich spolužitie má skutočne hlboký zmysel. Nečakané situácie, ktoré nikto z účastníkov nechápal, postupne a nenápadne odkrývali nebeský plán.

Preto je také prekvapivé, že v evanjeliách nájdeme príbeh o tom, ako tento harmonický pár stratí dvanásťročného Ježiša. Zámerom tohto príbehu nie je varovať rodičov, aby dávali lepší pozor na svoje deti v nákupných centrách alebo na vianočných trhoch. Evanjelista nám v prvom rade postupne predstavuje Ježišovu identitu. No pozornosť môžeme venovať aj rodičom. Teraz sa však ponorme hlbšie do tohto príbehu.

Keď sa cestou niečo vytratí

Po dvanásťročnom vzťahu sa Jozef s Máriou dostávajú do krízy. Strácajú to, čo ich predtým spájalo. Na tom samo o sebe nie je nič zlé, je to validná súčasť každého vzťahu. Také zatažkávacie skúšky prichádzajú. Prvýkrát vo chvíli, keď vyprchá prvotná zamilovanosť a hormóny sa stratia ktovie kam. Neskôr, keď sa nám začína zdať, že vzťah stagnuje a následne vtedy, keď nás deti predstavujú potrebovať a opúšťajú rodinné hniezdo. Kríza nie je začiatkom konca, ale signálom, ktorému je dobré venovať pozornosť. Situácie, v ktorých nám dochádzajú sily a zdroje na riešenie, vyžadujú z našej strany väčšie úsilie a niekedy aj pomoc niekoho tretieho.

Jozef a Mária strácajú na svojej životnej ceste zo zreteľa Ježiša Immanuela. Ako by sa po takom dlhom čase posolstvo o tom, že „Boh je s nami“, z ich vzťahu niekam vytratilo. Rovnako ako ten, ktorý svojím menom túto správu pripomínal. Dieťa aj posolstvo ostali stáť niekde vzadu na ceste. Stratili Ježiša, ale svojím spôsobom aj seba navzájom.

Tou cestou z Jeruzalema šli už toľkokrát! Každodenná rutina ich zvedla na scestie, ktoré sa vždy začína tam, kde zo zreteľa strácame spoločný cieľ. Všetnosť života, monotónnosť pravidelných povinností a každodenný stereotyp dokážu človeka obrať o nadšenie, sny,

plány a idey. Spoločná cesta, ktorá nás nikam neposúva a točí sa okolo stále rovnakých vecí ako pneumatika uviaznutá v blate, dokáže radosť z cesty udusiť. Dokáže nás odlúčiť jedného od druhého. Takýto stav prichádza, keď ľudia nevnímajú svoje manželstvo ako primárne puto, o ktoré sa treba spoločne starať. Zrazu ideme vedľa seba ako dvaja jedinci – spolu, ale napriek tomu každý sám. Zámer bol však už od počiatku úplne opačný: stať sa jedným.

Najväčším nepriateľom manželstva nemusia byť nutne len zlé veci, ako nevera alebo alkohol (akokoľvek sú takíto nepriatelia skutočne zákerní). Keď sa totiž v živote snažíme dosiahnuť dobré ciele, ťahá nás to obetovať im viac, než je zdravé, láka nás to nechať sa nimi pohltiť a zabudnúť pritom na svojho partnera. Pod rúškom bohumilých zámerov sa vie manželstvo ľahko rozdeliť, pretože zrazu zistíme, že už nám neostáva energia venovať sa tomu druhému. Spoločný cieľ zatieni nadšenie pre vlastnú cestu. Ako ďalej v takejto chvíli?

Kde je vôľa, nájde sa aj cesta

Mária s Jozefom sa rozhodli svojho syna hľadať. Nie každý zvlášť, ale spoločne. A nebolo to ľahké hľadanie. Boli to tri dni plné stresu. Tri dni pátrali, až ho nakoniec našli tam, kde sa stretávajú nebesia so zemou – v chrá-

me. Manželský život, ktorému chýba nadšenie pokračovať, pretože nevidí ďalej ako na koniec dňa, sa raz za čas potrebuje na takom mieste zastaviť. Nadýchnuť sa. Odpočinúť si a vytvoriť priestor tomu, čo nás presahuje. Prísť spoločne znova na začiatok a pýtať sa, kam sme sa ako pár posunuli, kam smerujeme, aké máme sny. Nechať sa akosi kúzelne „naplniť“ zhora radosťou zo zmyslu pre spoločnú cestu.

„Kde nechýba vôľa,“ ozval sa rohanský jazdec, „nájde sa cesta.“ Bola to Éowyn, ktorá týmito slovami povzbudila hobita Smieška, keď sa spoločne vydali do najväčšej bitky proti silám temnoty, ako to opisuje dielo Pán prsteňov. Tam na Pelennorských poliach utrpela Éowyn bolestivú stratu, ale vďaka svojmu priateľovi Smieškovi porazila najtemnejšiu temnotu. Tadiaľto vedie cesta, na ktorej miestami strácame zo zreteľa svetlo spoločného putovania – vôľou a s odhodlaním hľadať a usilovať sa o naplnenie nášho spoločného sna – nech už je v prípade vášho manželstva akýkoľvek.

Mgr. Pavel Eder
kazateľ CASD,
redaktor a grafik
Hope TV

Sebaobetovanie

Vtedy povedal Ježiš svojim učeníkom: „Ak niekto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme svoj kríž a nasleduje ma. Lebo kto by chcel zachrániť svoj život, stratí ho, a kto by stratil svoj život pre mňa, nájde ho. Ved' čo osoží človeku, ak získa hoci celý svet, ale uškodí svojmu životu? Alebo čo dá človek na výmenu za svoj život?“ (Mt 16,24–26)

10. júna 2019 prebehla českými médiami krátka správa o rodine z Písecka, ktorá sa rozhodla stráviť horúce popoludnie pri hati na rieke Blanici. Namiesto príjemne stráveného popoludnia ich však postretla obrovská tragédia. Dve deti totiž skočili do rieky priamo pod haťou a začali sa topiť. Obaja rodičia sa ich snažili zachrániť, no otec pritom sám prišiel o život. Nebyť vojaka, ktorý bol v tej chvíli neďaleko, zahynula by zrejme celá rodina. Táto tragická správa opisujúca konanie tých, ktorí sú v záujme záchrany druhých ochotní obetovať sami seba, čoskoro zmizla v záplave iných správ sústreďených na konanie ľudí, ktorí obetujú druhých, aby z nich mohli smelo profitovať.

Ježiš obetuje sám seba

Fenomén obety je starý ako ľudstvo samo. V nábožen-
skom staroveku zohrával kľúčovú úlohu. Obetovaním
plodov, zvierat, či ľudí sa ľudia pokúšali získať výhody.

Tento dlhoročný obetný systém sa začal rúcať až vo
chvíli, keď na scénu dejín vstúpil niekto, kto neváhal pre
záchranu ľudstva obetovať sám seba. Celý jeho život
i umieranie sa stali jednou veľkou obetou. A nielenže
v prospech obyvateľov tejto zeme zomrel, on pre nich
aj žil. Ten niekto bol Ježiš.

Ježiš nabáda k sebaobetovaniu

Krátko pred svojou smrťou svojim učeníkom oznámil,
že bude musieť odísť do Jeruzalema, kde na podnet
starších Izraela, vrchných kňazov a znalcov Písma bude
musieť trpieť a zomrieť. Učeník Peter sa vtedy rozčú-
lil a povedal: *„To sa ti nesmie stať!“* Ježiš ho však tvrdo
pokarhal: *„Chod' za mňa, satan!“* Záležalo mu na tom,
aby Peter spolu s ostatnými učeníkmi pochopili, že vy-
slobodenie ľudstva z moci zla sa bez sebaobetovania
realizovať nedá. Spomínate si? Povedal im vtedy: *„Lebo
kto by chcel zachrániť svoj život, stratí ho, a kto by stratil
svoj život pre mňa, nájde ho. Ved' čo osoží človeku, ak získa
hoci celý svet, ale uškodí svojmu životu?“*

Láska pre druhých umiera

Slovo obeta dnes z moderného slovníka pomaly mizne. O to viac letí: „Neviaž sa, odviaž sa! Mysli v prvom rade na seba a užívaj si, kým to ide.“ Ježiš má však iný názor. Tvrdí, že v živote sú najdôležitejšie vzťahy a tie sa bez ochoty sebaobetovať sa jednoducho nezaobídu: „*Nikto nemá väčšej lásky ako ten, čo svoj život kladie za svojich priateľov*“ (Jn 15,13).

K sebaobetovaniu Ježiš nielen vyzýval tých druhých, ale sám sa touto cestou aj vydal. Inšpiroval tak mnohých, ktorí pre blaho a spásu iných neváhali obetovať sami seba. Ich zoznam je nekonečný. Mučeníci ranej kresťanskej cirkvi, Ján Hus, Jeroným Pražský, Martin Luther King, Milada Horáková...

Veľmi silno na mňa už roky pôsobí príbeh poľského kňaza Maximiliána Kolbe. V koncentračnom tábore v Osvienčime sa stal svedkom tragickej situácie. Veliteľ tábora pred jeho očami náhodne vybral desať väzňov, ktorí mali len tak pre výstrahu zomrieť v hladomorni. Keď Kolbe počul, že jeden z nich má doma malé deti, ponúkol sa, že zomrie namiesto neho. Jeho praniu vyhovel.

Láska pre druhých žije

Úctu si však zaslúžia nielen tí, ktorí sú pre svojich blízkych ochotní zomrieť, ale aj tí, ktorí pre nich žijú. Nekončia síce na hranici, ale často sa dlhé roky o druhých obetavo, bez veľkých slov a gest starajú. Mamičky, ktoré celé noci prebdejú nad postieľkami svojich chorých detí, dospelí synovia a dcéry, ktorí sa s láskou ujímajú svojich rodičov, keď už nie sú schopní postarať sa sami o seba. Zdravotníci, ktorí pre záchranu svojich pacientov riskujú nákazu smrtiacimi vírusmi, pastori, ktorí v záujme zborového spoločenstva neváhajú obetovať svoje súkromie. Podnikatelia, ktorí kvôli núdzným siahajú do vlastného vrecka tak hlboko, že im potom niekedy na vlastné pôžitky príliš nezostáva...

Títo ľudia obyčajne bývajú „neviditeľní“. Nielenže obdarovaní šťastlivci často nevedia, kto ich vlastne obdaroval, ale svoju vlastnú obetavosť si mnohokrát neuvedomujú ani oni sami. Ich *pravá ruka totiž nevie, čo robí tá ľavá*. Napriek tomu píšu dejiny a tvoria život. Bez nich by tento svet nemohol existovať.

Manželstvo je o sebaobetovaní

Bez ochoty obetovať sa sa nezaobídu ani partnerské vzťahy. Dôvodom, prečo inštitúcia manželstva v súčas-

nosti prechádza krízou, je vnímanie svojich partnerov ako prostriedkov na naplnenie vlastných pôžitkov. Keď toho po čase ten druhý nie je schopný, musí na jeho miesto nastúpiť niekto „vhodnejší“. Manželské šťastie pritom vyplýva z potreby urobiť šťastným toho druhého, a to aj za cenu sebaobetovania. Mnohí z nás však kvôli pomyselnému šťastičku, žiaľ, obetujú nielen partnerov, ale aj vlastné deti.

Ale pozor. Ochota obetovať sa musí mať svoje hranice. Sebazapieranie by nemalo byť o sebaodmietaní a sebanenávisti. Takéto konanie spadá do kategórie duševných chorôb, ktoré si vyžadujú liečbu. Ježiš lásku k druhým podmieňuje láskou k sebe. Hovorí: „*Milovať budeš svojho blížneho ako seba samého*“ (Mt 22,39). Bez lásky k sebe je sebaobetovanie bláznovstvom.

Sebaobetovanie nehľadá vlastný prospech

Niektó by mohol na základe vyššie povedaného dospieť k záveru, že sebaobetovanie je zaručeným receptom na manželské šťastie. No, nie je to tak. Keď sa pre svojho partnera obetujem, nemôžem očakávať, že sa bude automaticky obetovať aj on. Motívom sebaobetovania musí byť láska, ktorá nehľadá svoj prospech (1Kor 13,5). Systém „*Do ut des*“ – dávam, aby si dal – nemá kresťanský, ale pohanský pôvod.

Kresťan sa musí zriecť všetkej vypočítavosti, teda aj milovaného partnera. Čo tým myslím? Ak partnera milujem tak, že ho chcem len pre seba a zubami nechtami sa ho držím, potom ho nakoniec stratím. Ak som však ochotný sa ho vzdať, môžem ho naozaj získať. Milovanému človeku musíme dopriať slobodu, dokonca aj slobodu odísť. Kým na ňom lipneme a svojou láskou ho väzníme a dusíme, ľahko ho môžeme stratiť. V tom spočíva paradox, kúzlo a tajomstvo lásky. Láska rastie len vtedy, ak sa rozdáva.

Modlím sa, aby sme túto zákonitosť strát a náleзов v Ježišovom poňatí boli ochotní praktizovať nielen v manželstve, ale vo vzťahoch všeobecne. Určite sa potom na tomto svete začne všeličo meniť k lepšiemu. Ježiš, tvorca vzťahov, nás v odhodlaní k sebaobetovaniu určite nenechá osamote.

Mgr. Radomír Jonczy
*teológ a manželský poradca,
vedúci oddelenia Adventistickej služby
rodinám Česko-Slovenskej únie CASD*

Strata môže byť aj ziskom

„Vždy, keď začujete zvuk rohu, píšťaly, citary, harfy, lutny, skupiny nástrojov alebo akúkoľvek hudbu, padnete a budete sa klaňať podobe zlatej sochy, ktorú dal postaviť kráľ Nebukadnesar. Kto by však nepadol a neklaňal sa, v tú chvíľu ho hodia do pece rozpálenej ohňom.“ Preto v okamihu, keď ľud všetkých národov začul zvuk rohu, píšťaly, citary, harfy, lutny, skupiny nástrojov alebo akúkoľvek hudbu, všetok ľud rôznych národností a jazykov sa klaňal podobe sochy, ktorú dal postaviť kráľ Nebukadnesar. (Dan 3,5–7)

Dnes sa pozrieme na dva známe biblické texty, ktoré nám ukazujú, akú slobodu má človek, ktorý síce pozemskými dobrami nepohrda, ale v rozhodujúcej chvíli vie, že jeho Boh je len jeden. Prvý text, príbeh o troch mládencoch a ohnivej peci, sa nachádza v tretej kapitole knihy proroka Daniela, druhý u proroka Habakuka.

Babylonský kráľ Nebukadnesar dal raz zhotoviť obrovskú zlatú modlu. Potom zvolal všetkých možných povereníkov svojho kráľovstva a iných VIP svojej krajiny, aby sa zúčastnili posvätenia a poklonili sa jej. Kto by sa zdráhal pokloniť, mal byť pred očami všetkých vhozený

do rozpálenej pece. Vtedy k nemu prišlo niekoľko čarodejníkov a udali troch židovských mládencov:

„Sú tu však istí Židia, ktorých si ustanovil na správu babylonskej provincie – Šadrach, Mešach a Abéd-Nego. Títo muži, kráľ, si nevšímajú nariadenie, ktoré si vydal. Neuctievajú tvojich bohov a neklaňajú sa zlatej soche, čo si dal postaviť.“

Kráľ sa nahneval a ihneď si ich zavolať „na koberček“, či je to tak, ako tvrdili čarodejníci. Odpoveď mládencov dýcha takou vnútornou slobodou a nadhľadom Božích detí, že ma vždy fascinuje a rozveseľuje zároveň: *„Nebukadnesar, my sa nepotrebujeme pred tebou obhajovať. Ak nás náš Boh, ktorého uctieваме, chce zachrániť z ohňom rozpálenej pece a z tvojej moci, kráľ, vyslobodí nás. Ak aj nie, vedz, kráľ, že tvojich bohov si nebudeme uctievať a zlatej soche, ktorú si dal postaviť, nebudeme sa klaňať“* (Dan 3,12–18).

Z biblického rozprávania vieme, že tento príbeh sa skončil dobre (mládencov síce hodili do pece, ale oni nezhoreli – nádej zrejme zafungovala ako azbest). Pravda vôbec to tak byť nemuselo. Vieme o mnohých židovských aj kresťanských mužoch i ženách, ktorí položili životy pre svoju vieru. V tomto príbehu ma zaujala práve pripravenosť mládencov na variant, že situácia sa dobre skončiť nemusí, môže ich to stať život – a napriek tomu sa im základy ich viery nerúcajú. Oni svojho

Boha nevymenia, pretože nádej v Neho oveľa prevyšuje všetky pozemské nádeje, vrátane nádeje na zachovanie telesného života: Hospodin má moc vyslobodiť ich. Ale aj keby ich nevyslobodil...

Menej dramatický, ale rovnako výrečný je aj známy chválospev proroka Habakuka. Je výpočtom rôznych oblastí ľudských nádejí, o naplnenie ktorých by stál každý jeho súkmeňovec. Pritom však podobne ako traja mládenci pred ohnivou pecou aj on vyznáva, že jeho oddanosť Hospodinovi a nádej v Neho nie sú založené na tom, že mu to všetko vyjde a bude sa mu len dobre vodit:

*„Aj keby figovník nevypučal
a vinič nezarodil,
hoci by oliva vyschla
a na poliach sa nič neurodilo;
aj keby z košiara zmizlo stádo
a v maštali by nebol dobytok,
ja sa však budem radovať v Hospodinovi
a jasať v Bohu mojej spásy.“*

(Hab 3,17.18)

V málokom z nás dnes vyvolá nadšenie plodnosť olivy či plné košiare a maštale, asi celkom netušíme, o čom prorok hovorí. Pre väčšiu názornosť si možno skúsme tento chválospev „preložiť“ do našej životnej situácie:

*„Aj keby mi súčasné podnikanie nevyšlo,
bankové konto sa stencilo,
investície nepriniesli svoj výnos,
aj keby na dovolenke pršalo,
vyšetrenie nedopadlo dobre,
a ukradli mi nové auto,
či dosadili zlého šéfa,
(...),
ja sa však budem radovať v Hospodinovi
a jasať v Bohu mojej spásy.“*

Pochopiteľne, nebudem jasať *preto*, že sa mi dejú zlé veci alebo že sa niečo nepodarilo. Avšak je možné dúfať v Boha a v Jeho lásku *aj napriek* tomu, že sa mi menšia či väčšia z pozemských nádejí nenaplnila.

PhLic. Kateřina Lachmanová, Th.D.
*teologička a psychologička,
autorka duchovnej literatúry*

Elkana a Anna: _____ (ne)naplnené túžby

... Anna vstala. Kým kňaz Eli sedel na stolci pri verajach Hospodinovho chrámu, ona sa v žalostnom plači modlila k Hospodinovi. Pritom zložila tento sľub: „Hospodin zástupov, ak milostivo pozrieš na trápenie svojej služobnice a rozpomenieš sa na ňu, ak na ňu nezabudneš, ale jej dáš mužského potomka, darujem ho Hospodinovi na celý život a britva sa jeho hlavy nedotkne.“ (...) Po nejakom čase Anna počala a porodila syna. Dala mu meno Samuel. Povedala totiž: „Vyprosila som si ho od Hospodina.“ (...) Keď ho odstavila, vzala ho so sebou a priviedla celkom mladého do Hospodinovho domu v Šile. Vzala i trojročného býčka, efu múky a mech vína. (...) „Za tohto chlapca som prosila a Hospodin splnil moju prosbu, ktorú som mu predložila.“
(1Sam 1,9–11.20.24.27)

Biblia je knihou paradoxov. Učí nás žiť v napätí medzi zemou a nebom, časnosťou a večnosťou, chudobou a bohatstvom (Mt 5,3), našimi túžbami a Božím zvrchovaným konaním. Zvláštnym spôsobom sa v nej mieša nespravodlivosť s právom, smrť so životom, beznádej s nádejou a bolesť s radosťou. Z ľudského pohľadu to vyzerá ako bláznovstvo, pritakať na tento zdanlivo roz-

poruplný svet. Jeho súčasťou je tiež skutočnosť, že aj veľikáni viery, s ktorými Boh vo svojom pláne počíta, riešia problémy obyčajných smrteľníkov. To robí z Biblie veľmi autentickú a dobrodružnú knihu.

Určite ste si všimli, ako často sa napríklad významné biblické páry stretávali s neplodnosťou a aké problémy to v ich vzťahu vyvolávalo. Najprv to bol Abrahám so Sárrou, potom jeho syn Izák s Rebekou, Jákob s Ráchel, ďalej Elkana s Annou alebo v Novej zmluve Zachariáš s Alžbetou. Či si to už uvedené páry uvedomovali, alebo nie, z ich vzťahu mal vzísť potomok, ktorý bol dôležitou súčasťou Božieho konania na tejto zemi. Boh im však neponúkol tú jednoduchšiu a pohodlnejšiu cestu. Naopak, často bola značne komplikovaná.

V dnešnej dobe, ktorá nie je tak fixovaná na veľkú rodinu a mnoho detí, ako to bolo v staroveku, si bolesť s tým spojenú nedokážeme naplno uvedomiť. Nemať deti, potomkov, synov, bolo vnímané ako prekliatie, zatratenie Hospodinom. Tieto páry museli čeliť pohrdaniu a odsúdeniu zo strany spoločnosti. Prežívali veľké zápasy svojej viery a bolestivo hľadali zmysluplnosť života. Avšak aj dnes sú manželia, ktorí sa musia vyrovnávať s týmito stratami, veľmi zraniteľní. Mnohí z vás prežili bolesť zo spontánneho potratu, neschopnosti otehotnieť, prípadne ste sa museli vyrovnávať s úmrtím vášho novorodeniatka. Ku každému prípadu by som ako

kazateľ mohol menovať konkrétne páry. Sú to situácie, ktoré výrazne poznamenávajú zvyšok života.

Rád by som s vami otvoril príbeh, ktorý sa odohral v Izraeli v období sudcov. Zbožný muž Elkana mal dve ženy a práve tá, ktorú viac miloval (podobne ako to bolo v prípade Jáкова a Ráchel), bola neplodná. V polygamnom vzťahu to samozrejme Anne prinášalo veľké problémy, posmech a opovrhnutie zo strany jej sokyne. Tento dojemný príbeh je zaznamenaný v Prvej Samueleovej knihe 1,1–20.

Elkana každoročne putoval so svojou rodinou do Šíla, kde bola izraelská svätyňa, aby tam obetoval Hospodini, svojmu Bohu. Bol to zbožný muž a veľmi ho trápilo, že jedna z jeho žien nemohla otehotnieť. Snažil sa jej to vynahradiť svojou láskavosťou a pozornosťou. O to viac však Annu jeho druhá manželka ponižovala. Anna sa rozhodla, že celú záležitosť odovzdá Hospodini a úpenlivo ho prosila o dieťa. Sľúbila mu, že ak sa jej narodí syn, zasväťí jeho život službe vo svätyni.

Mnohé z tohto príbehu sa odráža aj do dnešnej doby. Do manželstva vstupujeme s mnohými ideálmi, vrátane toho, žeby sme sa radi tešili zo zdravých potomkov. Chceme sledovať ich prvé krôčiky v živote, ich dospievanie, osamostatňovanie sa, ich výsledky. Vidíme v nich pokračovanie svojho života a prajeme si, aby bol ešte úspešnejší ako ten náš. Zvlášť ženy ťažko nesú,

keď im táto príležitosť nie je dopriata. Často nevedia, ako pracovať so svojimi materskými pudmi. Postupné vyčerpanie z neriešiteľnej situácie, strata motivácie, narastajúca podráždenosť, napätie a výčitky majú vplyv na to, že sa veľa manželstiev pre toto rozčarovanie z reality života rozvedie. Je to záťažová situácia, s ktorou si veľa párov nevie samo poradiť, a po všetkom tom skúšaní a vyčkávaní na výsledok ich emocionálne vyčerpanie vedie k vzájomnému odcudzeniu. V prípade, že sa k tejto bolestivej situácii pridajú zvedavé otázky okolia, alebo dokonca netaktné poznámky, bolesť sa ešte znásobuje. Podobne ako u Anny, ktorá si musela vypočuť nemiestnu poznámku kňaza predpokladajúceho, že má vo svätyni ďalšiu alkoholom podguráženú osobu.

Neplodnosť je v tomto príbehu zástupným problémom všetkých našich nenaplnených túžob. Boli sme stvorení na Boží obraz a súčasťou tohto zámeru je tiež odovzdávať život, lásku, múdrosť, skúsenosti a zručnosti ďalšej generácii. Keď však po mnohých rokoch snaženia zaznie od odborníkov verdikt – nemôžete mať dieťa – v mnohých prípadoch sa všetky nádeje zrútia ako domček z karát a človek sa musí vyrovať s náporom negatívnych emócií.

Krásne v tomto príbehu je, že Annu jej muž upokojuje a povzbudzuje. Je svojej žene skutočne oporou. Neskízol do začarovaného kruhu obviňovania, hádok,

vyčítania a obáv z toho, čo bude ďalej. Napriek tomu, že aj preňho je celá záležitosť zraňujúca, nezriekol sa svojej mužskej roly, že bude zaisťovať bezpečný priestor pre svoju zranenú ženu. V opačnom prípade by dokázal len s malou námahou vraziť do ich vzťahu smrteľný klin kritiky a výčitiek, čím by manželstvo zničil.

Pokiaľ sa teda nechcete s partnerom rozísť, musíte spolu práve v tomto období viac komunikovať. Potrebujete hovoriť o tom, čo sa vo vás odohráva, a jeden druhému bez výčítiek načúvať. Nebojte sa odhaliť svoje pocity. Vypočujte si, ako novú situáciu vníma partner, ujasnite si, že (či) spolu chcete byť aj naďalej. Nieкто si život bez detí vôbec nedokáže predstaviť, no aj v takomto prípade ho možno postaviť na zmysluplných hodnotách. Pohľadov sa ponúka hneď niekoľko.

Hoci to môže znieť egoisticky, skúste sa na celú vec pozrieť z iného uhla pohľadu. Čas, energiu a financie, ktoré by ste inak venovali deťom, môžete investovať mnohými inými spôsobmi. Nemyslím len na možnosť cestovať, rozvíjať svoje koníčky alebo sa venovať novým voľnočasovým aktivitám. Môžete investovať do vzdelania, učiť sa nové veci a pracovať v mnohých ohľadoch na svojej osobnosti.

Ďalšou možnosťou je pestúnska starostlivosť, pestúnska starostlivosť na prechodný čas alebo adopcia. Je skutočne veľa detí, ktoré hľadajú domov. Keď teda

nemôžete mať vlastné deti, môžete dať nejakému dieťaťu z detského domova šancu na usporiadaný rodinný život. Tieto deti sa musia vyrovnávať s obrovským zranením, že sú nechcené, odložené, a vy im môžete dopomôcť k tomu, že nájdu svoje miesto v tomto svete a možno i vo večnom živote. Tento krok však treba nazaj dobre zvážiť. Dieťa nie je hračka, ktorú si požičiate, a keď vás prestane baviť, vrátite ju. Rozhodne sa o všetkom porozprávajte s partnerom, a pokiaľ nebude chcieť, do ničoho ho nenúťte.

A napokon je tu aj služba v cirkvi alebo v nejakej charitatívnej organizácii. Dobrovoľnícka činnosť má nielen v spoločnosti, ale zvlášť pred Bohom vysoký kredit a páve v nej môžete nájsť naplnenie svojich túžob o niekoho sa starať. Služba tým, ktorí to potrebujú, postihnutým, osamelým a inak vylúčeným zo spoločnosti je nenahraditeľná a nedoceneniteľná. Môžete zároveň zúročiť svoju spracovanú bolesť a svoje skúsenosti v pomoci a podpore párom, ktorým sa tiež nedarí splodiť potomka.

Keď sa dostaneme do núdzovej situácie, či na nás doľahnú ťažké chvíle, modlia sa aj tí, ktorí to dovtedy neskúšali. Bohu vtedy dávame mimoriadne a ušľachtilé sľuby, na ktoré potom ľahko zabúdame. Ale ako to bolo v prípade Anny? Tento príbeh sa po všetkom trápení končí happyendom. Anna otehotnela, narodil sa jej syn

Samuel (to je Vypočul Boh), ktorý bol neskôr jedným z veľkých kňazov a prorokov v Izraeli. Korunoval prvého izraelského kráľa Šaula a neskôr aj známeho kráľa Dávida. Paradox tohto príbehu tkvie v tom, že Anna túžila po dieťati a dlho naň čakala. A keď ho potom dostala ako dar od Hospodina, tak ho ešte malého (v dvoch, troch rokoch) „vracia“ do chrámu, kde prislúchoval kňazovi Élimu. Svoj sľub neotálala splniť. Zrejme aj preto, že Anna nešpekulovala, či jej Boh Samuela nejako vynahradí, dostala od Éliho zaslúbenie, že ju Hospodin zahrnie potomstvom (1Sam 2,20,21).

Boh nemusí vo všetkých prípadoch reagovať podobne ako u Anny. On je zvrchovaný a my to musíme rešpektovať. Pre úprimne veriacich ľudí, ktorí sú frustrovaní čakaním na zázrak, zatiaľ čo im život preteká pomedzi prsty, je o to ťažšie tento fakt prijať. Zdá sa mi, ako by sa Boh rozhodol v takýchto prípadoch, keď po niečom neoblomne túžime (dieťa, partner/ka, zdravie, spravodlivosť), povedať: „Nemôžem ti dať, o čo ma žiadaš, dokiaľ sa s danou situáciou nezmieriš.“ Až vtedy, keď si prestaneme nárokovať, akým spôsobom má Boh naplniť naše túžby, a dáme mu slobodu, uznáme ho ako zvrchovaného, začne často konať – a my sa divíme... Prajem nám odvahu žiť životy napriek ťažkostiam, s ktorými sa musíme vyrovnávať, a zároveň mnoho prekvapení od samotného Hospodina. Verím,

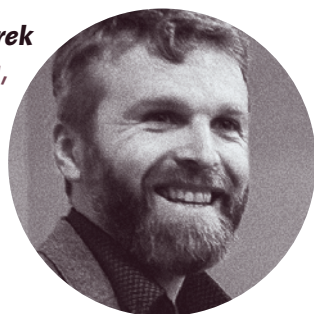
že nič sa nedeje náhodou a On vo svojej veľkosti môže práve našu bolesť pretvoriť na niečo krásne, čo nakoniec oslávi Jeho meno. Annin chválospev nám môže byť inšpiráciou: „*Hospodin je Boh, ktorý vie všetko, jeho skutky sú nevyspytatelné...*“ (1Sam 2,1–10).

Otázky na zamyslenie:

- Kedy ste si (ako pár) pripadali, že na vás Boh zabudol?
- Ako môžeme rozumieť Božej láske a záujmu napriek tomu, že nereaguje na naše konkrétne prosby?
- Na ktoré skutočnosti (situácie) by sme mali prehodnotiť svoj pohľad?

ThDr. Martin Žůrek

*kazateľ zborov Blansko a Roubanina,
vedúci oddelenia Adventistickej služby
rodinám MSS CASD*

Straty a nálezy v manželstve

Pre oddelenie Adventistickej služby rodinám CASD
vydal Advent-Orion, spol. s r. o., Roztocká 5, 160 00 Praha 6

e-mail: adventorion@adventorion.cz

www.adventorion.cz

Fotografia na obálke: Neonbrand / Unsplash

Zodpovedná redaktorka: Mgr. et Mgr. Eva Harastejová

Preklad a jazyková úprava: Mgr. Zuzana Vilčeková

Grafická úprava: Jan Dobeš

Praha 2022

ISBN 978-80-7172-510-7

